

Riktlinjer

för frikyrkornas arbete på universitet och högskola

Antagna av
Sveriges Frikyrkosamråd
2006-09-12

Innehållsförteckning

Förord	3
1. Kyrkorna tillsammans på universitet och högskola	5
2. Vision	7
3. Verksamhetsinriktning	8
4. Organisation	9
4.1 Nationell nivå	9
4.1.1 Universitet och högskola	9
4.1.2 Högskolekommittén	9
4.1.3 Relation till Svenska kyrkan	10
4.2 Lokal nivå	10
4.2.1 Församlingsanknytning	10
4.2.2 Ekumeniskt arbetslag	10
4.2.3 Referensgrupp	10
4.3 Relationer	10
4.3.1 Samarbetspartner	10
4.3.2 Kristna studentföreningar	11
4.3.3 Religionsmöten	11
5. Tjänst	13
5.1 Behörighet	13
5.2 Rekrytering och installation	13
5.3 Anställning och tjänster	13
5.4 Fortbildning	15

Sveriges Frikyrkosamråd
172 99 Sundbyberg
08-453 68 30
www.skr.org/fsr fsr@skr.org

Riktlinjer för frikyrkornas arbete på
universitet och högskola
Layout: Carl-Johan Friman
Tryck: Stockholms Läns Grafiska AB,
Danderyd 2006

Förord

Högskolekommittén inom Sveriges Frikyrkosamråd (FSR) har under år 2005/06 arbetat fram dessa riktlinjer. Dokumentet har behandlats av medlemskyrkorna i FSR genom ett remissförfarande och därefter antagits av FSR:s styrelse 2006-09-12. Dokumentet ersätter tidigare måldokument.

Dokumentet är riktningsgivande för det lokala arbetet och en överenskommelse mellan samfunden om frikyrkornas arbete på universitet och högskola.

Riktlinjerna vänder sig till och ska användas av kyrkor/samfund, anställande församlingar, lokala ekumeniska råd och anställda studentpastorer/diakoner. Dokumentet används också i ekumenisk samverkan med Svenska kyrkan och kan lämnas till personer och organisationer för en beskrivning av frikyrkornas arbete på universitet och högskolor.

”Universitet
och högskola är
sammenhang där
tusentals människor i
olika åldrar gör viktiga
livsval, bearbetar
grundläggande
värderingar kring livet,
studerar och forskar.”

1. Kyrkorna tillsammans på universitet och högskola

Universitet och högskolor i Sverige utgör utbildningssammanhang för 350 000 studenter. En del studenter går direkt från gymnasium till universitet och högskola för att utbilda sig. Andra studenter är äldre och gör en omorientering i livet och väljer ny yrkesinriktning. Gemensamt är att studenterna förbereder sig för en arbetsmarknad som förändras och ställer nya krav.

Universitet och högskola är med andra ord sammanhang där tusentals människor i olika åldrar gör viktiga livsval, bearbetar grundläggande värderingar kring livet, studerar och forskar.

Universitet och högskolor är tillsammans en av Sveriges största arbetsplatser där de existentiella och andliga frågorna får en alltmer given plats.

Frikyrkorna tillsammans med Svenska kyrkan har sedan många år tagit ansvar för att vara en aktiv part i denna miljö. I dessa riktlinjer vill vi tydliggöra frikyrkornas ansvar för detta arbete både på nationell och på lokal nivå.

Det frikyrkliga arbetet på nationell nivå samordnas i Sveriges Frikyrkosamråds Högskolekommitté. Ekumenisk förankring i det lokala arbetet uppnås genom ekumeniskt råd eller av församlingarna utsedd referensgrupp. Den lokala församlingen är arbetsgivare och sändande för studentpastor/diakon och uppdrar åt studentpastor/diakon att arbeta med utgångspunkt av detta riktninggivande dokument.

I detta dokument använder vi begreppet *kyrka* när vi talar om frikyrkor/samfund på nationell nivå. *Församling* används som begrepp för den lokala församlingen.

"Vi vill ta initiativ till möten med människor och skapa mötesplatser där Guds kärlek kan gestaltas och där varje individ blir sedd och respekterad."

2. Vision

Kyrkan på universitet och högskola har uppdraget att gestalta och förmedla det kristna evangeliet.

Det innebär att forma och inbjuda till *gemenskap*. Under utbildningstiden lever studenten med bedömning i en kravfylld tillvaro, ofta på främmande ort och tillsammans med människor som hon eller han inte känner. Kyrkan har därför en viktig uppgift att stärka och utveckla personliga relationer.

Vi vill ta initiativ till möten med människor och skapa mötesplatser där Guds kärlek kan gestaltas och där varje individ blir sedd och respekterad.

Jesus Kristus är närvarande där människor finns och älskar varje människa förbehållslöst. Det kristna *vittnesbördet* förmedlas genom dialog och livsnära samtal där den personligt färgade livserfarenheten får utrymme.

Vi vill uppmuntra människor till tro på Jesus Kristus och vara ett stöd i sökande och fördjupandet av tron.

Genom att se människan och möta henne utifrån hennes situation formas det diakonala arbetet. Kyrkans *tjänst* på universitet och högskola behöver vara relevant utifrån samtiden, högskolemiljön och studenternas behov.

Vi vill att arbetet präglas av omsorg, kritisk reflektion och handling.

3. Verksamhetsinriktning

Den lokala församlingen sänder studentpastor/diakon in i ett sammanhang där de yttre ramarna är givna i högskolans organisation. Studentpastor/diakon sänds också in i ett ekumeniskt arbete med andra församlingar. Detta förutsätter lyhördhet, ansvarstagande för mångfald och förmåga till samarbete.

Verksamheten syftar till:

- att forma och inbjuda till gemenskap och mötesplatser för tro och fördjupning av det kristna livet, t ex gudstjänster, retreatar, meditationer, samtals- och bibelstudiegrupper.
- att erbjuda själavård, enskilda samtal och bikt.
- att vara en utmanande röst genom att påverka i frågor om t ex människosyn, etik, forskning, pedagogik, frågor om nationell och internationell solidaritet, fred, rättvisa och miljö.
- att finnas med som en resurs i krisberedskap och krisbearbetning.
- att vara en länk mellan studenterna och de lokala församlingarna.
- att till församlingar och kyrkor förmedla frågeställningar och tendenser som är tydliga på universitet och högskola och bland studenter.

Utifrån detta riktningsgivande dokument bör det på lokal ekumenisk bas utarbetas mål och en verksamhetsplan.

4. Organisation

4.1 Nationell nivå

4.1.1 Universitet och högskola

Högskoleverket är den statliga myndighet som utövar tillsyn över universitet och högskolor, granskar kvaliteten på högre utbildning, utreder och analyserar högskolesystemet samt stödjer förnyelse och utveckling i utbildning.

Högskoleverkets verksamhet regleras av den instruktion som regeringen har utfärdat – Förordning med instruktion för Högskoleverket.

Varje år utfärdar regeringen också ett regleringsbrev som anger vilka anslag riksdagen ställer till förfogande, mål för olika verksamhetsområden, hur resultatet av verksamheten skall återrapporteras samt om det finns några särskilda uppdrag. Den nya öppna högskolan ska bli präglad av en breddad rekrytering, det livslånga lärandet samt internationalisering.

I början av 2000-talet satte regeringen som mål att 50% av en årskull skall ha börjat studera vid högskola/universitet före 25 års ålder. En konsekvens av detta är att antalet högskolor har ökat kraftigt under de senaste åren.¹

4.1.2 Högskolekommittén

Sveriges Frikyrkosamråd utser en Högskolekommitté som ansvarar för samordningen av frikyrkornas del av arbetet på universitet och högskola. Ett långsiktigt tänkande ska genomsyra kyrkans och församlingars arbete.²

Högskolekommitténs uppgift är:

- att utarbeta och arbeta utifrån gemensamma riktlinjer
- att samordna frikyrkornas arbete på universitet och högskola
- att ge behörighet till studentpastorer/diakoner
- att fördela verksamhetsbidrag till tjänsterna
- att ansvara för ett ekumeniskt utbildningsprogram tillsammans med Svenska kyrkan
- att föra en dialog med och samarbeta i specifika frågor med Svenska kyrkans arbetsgrupp för högskolefrågor

Fotnoter

¹ Vid årsskiftet 2005/06 fanns det 61 lärosäten, med drygt 350 000 studenter, fördelade på 33 orter.

² År 2005/06 fanns det 14 studentpastorer och 1 diakon anställda av frikyrkorna, fördelade på 7,5 heltidstjänster.

4.1.3 Relation till Svenska kyrkan

Inom Svenska kyrkan centralt finns ett motsvarande organ till Högskolekommittén – Svenska kyrkans arbetsgrupp för högskolefrågor. Dessa två grupper träffas till gemensamt sammanträde två gånger om året. Grupperna samarbetar kring specifika frågor som till exempel ett återkommande ekumeniskt utbildningsprogram för de anställda.

4.2 Lokal nivå

4.2.1 Församlingsanknytning

Det är viktigt att studentpastor/diakon har god församlingsanknytning på orten. Församlingen/de lokala församlingarna som stödjer arbetet behöver känna närhet till arbetet, få regelbundna rapporter och möjlighet att påverka verksamhetsinriktningen på högskolan. Den anställde har sin förankring i arbetsgivarförsamlingen och är en del av gemenskapen i församlingens arbetslag.

De lokala församlingarna på orten och den anställde har ett gemensamt ansvar för att arbeta upp relationer mellan sig, som hjälper studenter att hitta in i och ta del av det lokala församlings- och gudstjänstlivet.

4.2.2 Ekumeniskt arbetslag

Det ekumeniska samarbetet är viktigt för att skapa trovärdighet och förtroende gentemot universitet och högskola. Där det finns flera anställda ifrån församlingarna på orten bör dessa mötas regelbundet, formulera gemensamma mål och erbjuda en gemensam verksamhet.

4.2.3 Referensgrupp

En referensgrupp där man samtalar om verksamhetsinriktning är nödvändig. Referensgruppen kan vara ett lokalt ekumeniskt organ vars viktigaste funktion är att vara en intresserad och initierad samtalspartner för studentpastor/diakon, och allra helst för hela det ekumeniska arbetslaget.

4.3 Relationer

4.3.1 Samarbetspartners

Arbetet på universitet och högskola innebär att stå i många olika relationer och att bygga förtroende och vara synlig i olika sammanhang. Det är ett pågående

arbete att upprätthålla, förnya och fördjupa relationer. Det är viktigt att som studentpastor/diakon aktivt söka en förankring på högskolan, i sammanhang som till exempel:

- studenthälsan
- studentkåren
- studievägledare

Relationen till studenterna är den främsta relationen för studentpastorn/diakonen. Som student befinner man sig i en situation som i hög grad präglas av förändring, konkurrens och social/ekonomisk osäkerhet. Ett skede av livet som innehåller mycket av utmaning, stimulans och personlighetsutveckling.

Goda relationer till studentkårer och nationer kan resultera i gemensamma aktiviteter där studentpastorn/diakonen kan utgöra en värdefull resurs och få en plattform för vidare kontakter.

På många orter har studentpastorer/diakoner och Studenthälsan ett mycket nära samarbete, man delar på lokaler och har delvis gemensam verksamhet. I ett gott utbyte kan erfarenheter utbytas och goda kontakter hjälper studenter att hitta till den som är bäst kvalificerad att möta dem i en specifik situation.

4.3.2 Kristna studentföreningar

Det är viktigt att söka vara ett aktivt stöd, som till exempel kaplan, till den kristna studentföreningen utan att styra dess verksamhet. Om det finns flera kristna studentföreningar kan kyrkan i högskolan fungera som länk mellan dessa och hjälpa studenter att hitta till den förening som passar dem.

4.3.3 Religionsmöten

I högskolemiljön möts olika religioner genom studenter och personal. Kristna företrädare har inte monopol som religionsföreträdare i högskolemiljön, utan måste möta andra religioner med respekt och arbeta för dialog och samförstånd i gemensamma möten.

Där det finns behov bör studentpastor/diakon kunna hänvisa till andra religionsföreträdare i likhet med vad som sker i andlig vård inom fängelser och sjukhus.

” När samfund/kyrka finansierar del av studentpastor/diakontjänst ska detta regleras genom avtal mellan arbetsgivarförsamling och samfund/kyrka.”

5. Tjänst

5.1 Behörighet

För behörighet till tjänst som studentpastor eller studentdiakon gäller:

- ordination/avskiljning till pastor/diakon enligt sin kyrkas praxis
- erfarenhet av församlingsarbete
- ekumenisk förankring och förhållningssätt i arbetet
- kunskap om förutsättningarna för arbete i högskolemiljön

Ett förord från ett lokalt ekumeniskt råd är en förutsättning för att behörigheten ska utfärdas. Intyg om behörighet utfärdas av Högskolekommittén och av den lokala församlingen tillsammans.

5.2 Rekrytering och installation

Nystart av högskolearbete, med befintlig pastor/diakon eller anställning av studentpastor/diakon sker i nära samverkan med Högskolekommittén för behovsinventering, ekumenisk förankring och bedömning. När en studentpastor/diakon slutar, alternativt en ny tjänst ska utlysas, är varje församling, i ekumeniskt samråd och i samråd med sin kyrka, fri att åta sig att vara arbetsgivare. Både kontinuitet och ekumenisk bredd eftersträvas. Om det finns ett ekumeniskt arbetslag på orten bör arbetslaget involveras i tillsättningen av ny studentpastor/diakon.

En ny studentpastor/diakon bör installeras i sin tjänst vid ett lokalt ekumeniskt sammanhang och med samfundsföreträdare närvarande.

5.3 Anställning och tjänster

Studentpastorns/diakonens tjänst kan med fördel vara kombinerad med församlingstjänst.

Möjliga kombinationer av tjänster och miniminivåer att sträva efter är:

- en heltid eller två halvtider för högskolor och universitet med över 15 000 studenter
- en 75% tjänst eller en halvtid och en kvartstid för högskolor och universitet med över 10 000 studenter
- en halvtid eller två kvartstid för högskolor med under 10 000 studenter.

Vid kombinationstjänster bör man sträva efter att studentpastorerna/diakonerna ha olika kyrkotillhörighet.

En lokalt finansierad tjänst kan efter förord från lokalt ekumeniskt råd få behörighet hos Högskolekommittén. För att få del av verksamhetsbidrag och utbildningsprogram krävs att tjänsten är 20% av heltid eller mer.

När samfund/kyrka finansierar del av studentpastor/diakontjänst ska detta regleras genom avtal mellan arbetsgivarförsamling och samfund/kyrka. En ömsesidig uppsägningstid på minst sex månader ger Högskolekommittén i samråd med kyrkorna en möjlighet att undersöka förutsättningarna för fortsatt studentarbete.

När överenskommelse träffas mellan arbetsgivarförsamling och samfund/kyrka om bidrag till studentpastors- eller diakontjänst, samt att Högskolekommittén behörighetsförklarat studentpastor/diakon, garanterar samfundet/kyrkan ett bidrag med minst hälften av överenskommen lönekostnad.

Det är av stor vikt att avtal skrivs mellan alla berörda parter vid en anställning. Anställningsavtal skrivs mellan arbetstagare och arbetsgivare och grundar sig på respektive samfund/kyrkas villkor, dock bör likvärdiga anställningsvillkor för dessa tjänster eftersträvas.

Det måste finnas en tydlighet i vem som är arbetsgivare respektive bidragsgivare. I de fall då ett samfund/kyrka ger bidrag till en lokal församling ska detta regleras via avtal. Detsamma gäller då en församling på en ort får uppdrag och ekonomiskt stöd av andra församlingar eller ekumeniskt råd att anställa en studentpastor/diakon.

5.4 Fortbildning

Högskolekommittén och Svenska kyrkans arbetsgrupp för högskolefrågor ansvarar för det fortbildningsprogram som finns för alla studentpräster, pastorer, diakoner och ordensfolk.

Kontinuerligt erbjuds:

1. Grundutbildning för nyanställda
2. En årlig fortbildningsvecka
3. Samtalsdagar varje år för frikyrkligt anställda studentpastorer/diakoner
4. Internationella studentprästkonferenser

Den årliga fortbildningsveckan ger en fördjupning med inriktning på ett naturvetenskapligt perspektiv, ett humanistiskt perspektiv, ett samhällsvetenskapligt perspektiv och ett själavårdsperspektiv under en fyraårscykel. Fortbildningen innehåller en teologisk bearbetning av de frågeställningar som behandlas.

Alla anställda uppmuntras att regelbundet delta i fortbildningsprogrammet för att stärka sin kompetens inom dessa områden och för delta i den kollegiala gemenskapen.

Regelbunden handledning är också att rekommendera för studentpastorer/diakoner. Ett ekonomiskt bidrag till handledning kan sökas ifrån Högskolekommittén.Handledningsbidraget utgår med en fast summa per termin mot uppvisade av faktiska kostnader.

Riktlinjer

för frikyrkornas arbete
på universitet och högskola

Antagna av
Sveriges Frikyrkosamråd
2006-09-12

172 99 Sundbyberg
08-453 68 30
www.skr.org/fsr fsr@skr.org